

שיר השירים (33)

מעלה מיוחדת: לראשון יש מעלה שהוא בעצמו השקיע, טרח ובנה את הענין. ולשני, שמוסר את דברי זולתו, יש מעלה בכך שעומדים לרשותו אוצר גדול, ים של דברי תורה נחמדים, ובידו לבחור את היותר טובים שביניהם. לכאורה צריכים אנו להבין, איך מותר לאכול דבש, הלא דבורה היא שרץ טמא, והכלל הוא "שהיוצא מן הטמא טמא"! התירוץ הוא שהדבש אינו יוצא מגוף הדבורה אלא מופק מהצוף שהיא מוצצת מהפרחים. הדבש רק עובר בדבורה ואינו שלה ממש. מה שאין כן החלב, שהוא של הפרה עצמה. דברי תורה צריכים להיות ערבים על שומעיהם "כדבש וחלב המעורבין זה בזה", צריך את שתי המעלות יחד: מצד אחד שיהיו כמו דבש שאינו שלו אלא לקטם מאחרים, ומאידך גיסא צריך שיהיו שלו. כיצד? כששומעים חידוש מאדם אחר ועובדים עליו לרדת לעומקו ולבנות אותו היטב, החידוש נעשה שלו, כאילו הוא עצמו אמרו. הדבש נהיה כמו חלב!

הגדה של פסח "יחי ראובן"

גַּן נְעוּל אַחְתִּי כָּלָה גַּל נְעוּל מַעֲיָן חָתוּם (ד. יב) ופירש"י, על שם צניעות בנות ישראל שאינן פרוצות בעריות, ודבר נפלא כתבו חז"ל במדרש (שהש"ר ד. כד) וז"ל: ולא נמצא אחד מהן פרוץ בערוה שנאמר: "ויצא בן אשה ישראלית". ויקוב בן האשה הישראלית", להודיע שבחן של ישראל שלא נמצא בהם אלא זו ופירסמה הכתוב. בכל כלל ישראל מליזני אנשים שהרי כתוב שבצאתם ממצרים היו שישים ריבוא והכתוב למעלה אומר "וחמושים עלו בני ישראל", ופי חז"ל דהיינו אחד מחמש שארבע חמשות מתו במצרים ולא היו ראויין לצאת הרי שבמצרים היו שלש מאות ריבוא ומתוכם לא היו פרוצים בערוה אלא אחד. ומ"ט לכך, כיצד הגיעו לדרגה כל כך גדולה בקדושה ביארו חז"ל: "שרה ירדה למצרים וגדרה עצמה מן הערוה וכל הנשים נגדרו בזכותה. יוסף ירד במצרים וגדר עצמו מן הערוה ונגדרו כל הזכרים בזכותו". ירדה שרה למצרים וירד יוסף למצרים, כך הגיעו הם לארץ המפורסמת בפריצות כפי שהעיד הכתוב: "זרמת סוסים זרמתם" (יחזקאל כג. ט), ארץ שכל מהותה ניאוף ותאוה וגדרו עצמם ובזכות זאת נגדרו כל ישראל נשים וזכרים.

יש ללמוד מזה מה רב כוחו של היחיד, שיכול הוא ליצור מציאות חדשה בזכות מעשיו כשרה ויוסף, שאמנם עשו הם מעשה לעצמם, אך בגלל עוצם וקושי המעשה, בגלל טהרת מחשבתם זכו וע"י נגדרו כלל ישראל לדרורת במצרים ויכלו לעמוד בנסיון. הגדה של פסח "שירת דוד"

דָּבַשׁ וְחָלָב תַּחַת לְשׁוֹנֶךָ (ד. יא)

ר' יוסי אומר: כל מי שאומר דברי תורה ברבים ואינן ערבים על שומעיהן כדבש זה שבה מצוף, נוח לו שלא אמרן (שיר השירים רבה, פרשה ד). מדוע הקפיד רבי יוסי לומר שדברי תורה צריכים להיות ערבים דוקא כדבש, וכי אין מאכלים אחרים דטעמם ערב? זאת ועוד: מאין יקח הדורש נעימות לשון כזה שיהיו דבריו ערבים כדבש? אלא, הלא ידענו שטבע הדבש הוא שהופך את הכל להיות כמותו, ולכן כתב הר"ן (ע"ז לט:), שמה שנותנים כדבש חוזר ונעשה דבש, ונמצא שאפילו נבילה שנפלה לדבש מתהפכת להיות כמותו, וזו כוונת חז"ל במליצתם (ויקרא רבה א. טו): כל תלמיד חכם שאין בו דעת, נבילה טובה הימנו, היות והלומד הזה לא זכה לכך שהתורה הקדושה, המתוקה מדבש ונופת צופים, תהפכו למוטב ותיישר מידותיו, ולעומתו הנבילה אם תיפול לתוך הדבש תיהפך כולו לדבש מתוק, לתת טעם לשבח, ואם כן ודאי שנבילה טובה ממנו.

ספר "כמוצא שלל רב, שיר השירים"

דָּבַשׁ וְחָלָב תַּחַת לְשׁוֹנֶךָ (ד. יא)

התורה הקדושה נמשלה לדבש וחלב, וכל העוסק בה בעמל רב ובמסירות נפש זוכה להגיע ל'שלמותיך' היינו לשלמות נפשו ועולה ריחו הטוב כריח הקרבנות העולים על גבי המזבח בבית המקדש שהוא בבחינת "לבנון" המלבין עוונותיהם של ישראל. ועוד אפשר לומר דזהו מה שנרמז לנו בכך שהתורה רמוזה היא לחלב, לומר לך כי מתיקותה היא כאשר היא בטהרה, ביראת שמים ובגישה של קדושה ובדרך הטהרה והמסורה מזה דורי דורות בלא לערב שום חולין בקדושה פנימה. דכאשר למדים את התורה באופן ראוי אז משפיעה היא על האדם וכדאמרו חז"ל באבות (פ"ו מ"א): דמלבשתו ענוה ויראה ומכשרתו להיות צדיק וחסיד וישר ונאמן ומרחקתו מן החטא ומקרבתו לידי זכות וכו' עי"ש, דלכל זה זוכה אם ניגש לתורה בצורה הראויה.

הגדה של פסח "שירת דוד"

דָּבַשׁ וְחָלָב תַּחַת לְשׁוֹנֶךָ (ד. יא)

חז"ל (שיר השירים רבה ד.א) אומרים: כל מי שאומר דברי תורה ברבים ואינן ערבים על שומעין כדבש וחלב זה בזה נוח לו שלא אמרן. כשחוזרים על דבר תורה צריך שיהיה מתוק כמו המשקה הזה של דבש מעורב בחלב. מדוע דוקא מעורב עם חלב? מדוע לא דבש לבד או חלב לבד? ישנם שני סוגים של דברי תורה: יש אדם האומר פרוש עצמי שהוא חידש, ויש האומר דבר תורה ששמע מאחרים, והוא יודע היטב כיצד להעביר את מה שקיבל ושמע, את מה שמישהו אחר חידש. לכל אחד משניהם

שְׁלַחְיָהּ פְּרָדֵס רְמוֹנִים עִם פְּרֵי מְגָדִים כְּפָרִים עִם נְרָדִים (ד. יג.)
 "שְׁלַחְיָהּ" אלו הצדיקים מורי דרכנו והם נקראים שלוחי דרחמנא להפיץ את תורתו ולקדש את שמו הגדול בקרב הבריות. ופיזרם הקב"ה בכל הדורות כדי להקים פרנסים של לומדי תורה בכל עיר עיר ובכל אתר ואתר. וכל כך גדולה היא השפעת הצדיקים על בני הדור, עד כי אף הרשעים שבעם ישראל גם הם זוכים לימק מקדושתם ומתורתם והם נהפכים להיות בבחינת "פְּרָדֵס רְמוֹנִים" וכמו שאמרו אפילו ריקנים שבך מלאים מצוות כרימון. והכל בזכות כח הפצת התורה, הנקראת "פְּרֵי מְגָדִים" על ידי הצדיקים ותלמידי חכמים שבדור. ואין יהודי שבעולם שאינו מושפע לטובה מפרדס התורה שנוטעים הצדיקים, עד כי אף "כְּפָרִים עִם נְרָדִים", יונקים מהשפעתם הגדולה. "כְּפָרִים" אלו פשוטי עמך בית ישראל, אנשי הכפר התמימים. "נְרָדִים", מלשון ?ודומים ומלשון יורדים. אלו האנשים שאינם נותנים ליבם להתעורר בעבודת ה', והם נתרחקו מבחינה רוחנית וירדו למ"ט שערי טומאה. והנה אף הם זוכים לינק מקדושת התורה של הצדיקים הנוטעים בדור, והניצוץ שבתוכם בוודאי עדיין דולק וזוהר, והיה רק אם נתאמן מעט להבעיר בלבם את הגחלת העמומה שבתוכם, מיד ניווכח לגלות כי נהפך לו הניצוץ הקטן ללהבה גדולה ולשלהבת אדירה לעבודת ה' לאהבתו וליראתו.
הגדה של פסח "שירת דוד"

נְרָד וְכַרְפֵּס קָנָה וְקָנְמוֹן עִם פֶּלַעַץ לְבוֹנָה מֵר וְאַהֲלוֹת עִם פֶּלַעַץ רְאֵשֵׁי בְשָׂמִים (ד. יד.)

"נְרָד וְכַרְפֵּס" אלו הם מיני בשמים משובחים וטובים שריחם נודף למרחוק, ויש מהם שגם נותנים טעם ערב ומשובח במאכלים, ואף על פי כן אין טעמם ערב ואין ריחם נודף כטעמן וריחו של הזוכה להתקרב אל ה' יתברך דרך אותם הצדיקים הנקראים שלוחיו כי מעלתו של השב בתשובה שהוא בבחינת "עֲצֵי לְבוֹנָה" היא לאין ערוך, והריח הטוב הבא ממעשיו הטובים עולה לפני ה' יתברך כריח ניחוח וגורם לו נחת רוח ועונג הרבה יותר מכל הבשמים הנעימים המצויים בעולם.
הגדה של פסח "שירת דוד"

מֵעֵץ זַנְתִּים בָּאָר מֵיִם חַיִּים וְנִזְלִים מִן לְבוֹנוֹן (ד. טו.)
 חזר הקב"ה ומזהיר את ישראל שידעו לשמור היטב על פתח גינתו של המלך, היא נשמתו הטהורה של האדם. לבל יחדור אליה יצר הרע ולהרוס את פרחי הגן. לפי שמכונסת בתוך הנשמה "בָּאָר מֵיִם חַיִּים" היא התורה הנרקאת תורת חיים. ועוד קודם צאתו של אדם לאוויר העולם, בא מלאך ומלמדו את כל התורה כולה וגם גוף האדם מורכב מרמ"ח איברים ושס"ה גידים שהם כנגד רמ"ח מצוות עשה ושס"ה מצוות לא תעשה. לכן חובה קדושה מוטלת עליו לשמור על קדושת גנו של המלך לבל יבוא צר ואויב על שערו להשחית את פרו.
הגדה של פסח "שירת דוד"

הלכה: עניית אמן אחר ברכת כהנים

עניית אמן על הפסוקים של ברכת כהנים, יש אומרים שהיא מדאורייתא. יש מתירים לענות אמן לאחר הפסוקים שבברכת כהנים, גם כשעומד באמצע קריאת שמע וברכותיה. אבל על הברכה "אשר קדשנו בקדושתו" וכו', מותר לענות רק בין הפרקים. יש שכתב, דאין להפסיק לקדיש ולקדושה בשעה שהכהנים מברכים. שליח ציבור המתפלל מתוך סידור ומובטח לו שלא תתבלבל דעתו, רשאי לענות אמן על ברכת הכהנים, אבל על אמן של הברכה "אשר קדשנו בקדושתו" וכו' יש מחמירין בכל גווני לא יענה, משום הפסק בתפילה.
ספר "נוטרי אמן"

פתגם: מוסר כשמן על פני המים שמוכרח לצוף למעלה.
ספר "שמחלה"

חקירה: נבילת עוף טהור

שומאתה בבית הבליעה נובעת מאיסור אכילתו, או דין נפרד (הגר"ח סטנסיל תי, זכר יצחק ח. א. מו בסופו ד"ה לזאת)
ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: על שלושה דברים

אברך אחד היה שרוי בדחקות ונזקק הרבה לגמילות. פעם נשאל לשלומו והשיב מיניה וביה: ברוך השם אני יושב על התורה על העבודה ועל גמילות חסדים.
ספר "חוד וחלק" חלק ד' (דף עו)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, אברהם בן רבקה, מאיר בן גבי זווירה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, ששא בנימין בין קארין מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, אליהו בן מרים, שלמה בן מרים, שמחה ג'וזת בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלוה, אלחנן בן חנה אנושקה, רבקה בת ליזה, רישאר שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, יעל רייזל בת מרטיין היימה שמחה. זיווג הגון: לאלודי רחל מלכה בת חשמה, ולציפורה לידיה בת רבקה, ליוסף גבריאל בן רבקה, למרים בת רבקה. הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'ייזל לאוני. לעילוי נשמת: אליהו בן זהרה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מורים משה בן מרי מרים. משה בן מזל פורטונה. שמחה בת קמיר. מיכאל צ'רלי בן ג'ולייט אסתר. אמיל חיים בן עזו עזיזה, רחל בת מיה.

